

54799 Sv. oče vsemu svetu

Govor sv. očeta po radiu v četrtek, dne 24. dec. 1936.

V četrtek opoldne je sv. oče s svoje bolniške postelje prečital božično poslanico, ki jo papeži običajno preberejo na sveti večer ob priliki slovesnega sprejema vsega kardinalskega zbora, ki prihaja voščit božične praznike. Tokrat je bolezen prikovala svetega očeta na bolniško posteljo in je ganljivo vedeti, da niti nasveti zdravnikov niti prošnje bližnjih sorodnikov in prijateljev niso mogle odvrniti bolnega papeža, da ne bi na sveti večer spregovoril svojim vernikom širom zemeljske oble ter poslal svoja svarila vsem, ki soodločujejo o usodi narodov. Nagovor sv. očeta, ki so ga prenašale vse radiopostaje sveta, se v slovenskem prevodu glasi takole:

Govor sv. očeta

»Beseda svetega očeta svetemu kardinalskemu zboru, vsem rimskim prelatom, vsem škofom, vsej svetni in redovniški duhovščini in vsej veliki katoliški svetovni družini.«

»Pri neštetih priložnostih, ki mi jih je božja Previdnost naklonila in jih vedno in vedno zopet nudi naklonjenost mojih častivrednih bratov in ljubljenih sinov ter ljubezen neštetilnih romarjev, ki prihajajo iz vseh delov sveta, se je moje očetovsko srce, ki vse v srcu Odrešenikovem enako objemlje, radovalo in veselilo. Nocoj pa se čutim še bolj kot kdaj poprej res tesno povezanega s svetim kardinalskim zborom — njegov častitljivi dekan mi je pravkar v prekrasnem govoru v imenu vseh kardinalov sporočil čestitke in voščila — z vsemi meni tako dragimi rimskimi prelati in z vso veliko katoliško svetovno družino v ožarjeni luči betlehemske zvezde na praznik obletnice svete božične noči. Vam in vesoljnemu katoliškemu svetu se čutim nocoj tako blizu s svojimi mislimi, ki ne prekoračijo samo časovnih meja in najvišje gore Alp ter neizmerne širine oceanov, marveč se dvigajo nad vse svetove in njihove viharje do samega Boga. Čisto blizu se čutim z Vami v ljubezni svojega srca, kajti srce se ne loči od duha, ampak srce duhu sledi in se ob njegovih drznih poletih prižiga ter tako — kot vam je, dragi sinovi, iz vsako-

dnevnik izkušenj znano — premaguje čas in daljavo in razne druge okoliščine v življenju, ki onemogočujejo prisotnost dragega bitja.«

»Hudobna volja mnogih...«

»Imenoval sem sveti božični praznik. Predvsem sem si ga želel in si tudi želim vaše prisotnosti, da bi vas mogel nagovoriti in z vami, dragi, ljubljeni sinovi, izmenjati svoje srčne želje, da bi bili deležni vsake duševne milosti, vseh božjih daril, vsega bogatega prekipevaločega blagoslova božjega, in to na praznike, ki že skozi stoletja napovedujejo dobo milosti in blagoslova, ono dobo, ki jo je božja dobrotljivost po načrtih pripravila, črpajoč iz neizčrpnih virov svoje ljubezni in usmiljenja.«

»Na žalost pa se proti božji volji, ki je hotela prinesiti mir vsem ljudem dobre volje, bori hudobna volja mnogih, ki so zašli na slaba pota in so postali sovražniki božjega otroka, ki je postal meso in sklenil prebivati med nami v polnosti svoje milosti in svoje resnice, da bi mi vsi mogli zajemati iz tega bogastva milost za milostjo (Janez I, 26). Zato sem vsakokrat, kadarkoli so se vsako leto zopet povrnili ti sveti prazniki in takorekoč neprestano pri vsaki priliki, ki se mi je nudila, da sem svoje srce mogel razgrniti pred vso veliko katoliško svetovno družino, poleg veselih čuvstev, ki so me navdajala, dal izraza tudi svoji trpki boleti, ki jo mojemu očetovskemu srcu prizadevajo številna zla in hudobi, ki dandanes ležijo na človeštvu, na državah in na Cerkvi. Vedno sem tudi opozarjal na velike grozeče nevarnosti, pozival k budnosti in delu in k skupnemu nastopu vseh, ki so dobre volje, proti onim agitacijam in sovražnim silam, ki izpodkopujejo najvišje vrednote človeške družbe, družine in vsakega posameznika. Predvsem pa sem svaril in pokazoval na edina sredstva, ki morejo odpomoči in prinesiti zdravje, to so resnica, pravica in bratska ljubezen do bližnjega, sredstva, ki jih edino katoliška Cerkva po božjem naročilu varje in spoštuje.

»Grozote vojne v Španiji — zadnji opomin Evropi...«

Srčna bolelost, ki se ob letošnjih božičnih praznikih družijo z veseljem, je tem večja in globlja, ker še vedno divja naprej državljanska vojna v Španiji z vsemi svojimi grozotami sovražstva, poboji in pustošenji, v Španiji, pravim, kjer je tista agitacija in so tiste sile, katerih sem se zgoraj mimogrede dotaknil, hotele takorekoč preizkusiti vsa razdiralna sredstva, ki so jim na razpolago in ki so jih zanesla v razne države. To je ponoven opomin, resnejši in mnogo bolj grozeč kot prejšnji, opomin, ki velja za ves svet, predvsem pa za Evropo in njeno kulturo. Kajti vse to so dogajanja, ki s strahotno gotovostjo in jasnostjo prikazujejo in napovedujejo, kaj vse čaka Evropo, če ne zagrabimo takoj za obrambna sredstva in ne sežemo po zdravih.

Svarilo hitlerizmu

Med onimi pa, ki se predstavljajo kot branilci reda proti razdiralcem kulture in proti razširjenju brezbožnega komunizma ter celo trdijo, da

Z novoletno številko smo oblekli Naš list v nekoliko spremenjeno obleko. Po starem načelu, da obleka ne spremeni človeka, bo tudi Naš list ostal na isti poti kot jo je hodil doslej. — Objavljati smo pričeli daljši spis (ki se bo nadaljeval celo leto in še najbrže ne bo končan) od pisateljice Marije Kmetove o vzgoji. Ta prispevek je koristen za vse naše bralce, toda največ koristi bodo iz njega črpale naše matere-vzgojiteljice. Sedanje in bodoče matere naj bi ta navodila posebno skrbno prebirale in se po njih ravnale pri vzgoji otrok. — Delavskemu vprašanju bo Naš list še nadalje posvečal vso pozornost. Dobro misleče in pošteno delavstvo bo lahko uvidelo, da se bori Naš list za njihove pravice z vso odločnostjo in s praviimi sredstvi. Delavstvo naj bo uverjeno, da si bo s pravičnim krščanskim bojem tudi gnotno najhitreje pomagalo. — V bodoče bomo skušali dobiti več poročil o društvenem življenju našega okraja. Društvene tajnike opozarjamo, da imajo možnost v listu poročati o delu v društvu in občinstvo opozarjati na društvene prireditve.

imajo pri tem prvenstvene zasluge, moram na svojo veliko žalost ugotoviti, da se nahaja nemajhno število ljudi, ki jih pri izbiranju sredstev in pri ocenjevanju nasprotnika vodijo napačna in usodepolno pogrešena načela. Napačna in usodepolna načela! Kajti oni, ki vero v Kristusa in v božje razodetje v človeških srcih, predvsem pa v srcih mladine, uničujejo in jo hočejo popolnoma ugasniti, kajti oni, ki se predrznejo sveto katoliško Cerkev, ki je varuhinja božjega evangelija in ki po božjih poveljih vzgaja narode, imenovati sovražnico vsega napredka in vse blaginje države in naroda, prav gotovo niso stvaritelji nove boljše bodočnosti človeštva, niti ne boljše bodočnosti svoje lastne dežele, marveč sami uničujejo najbolj učinkovita obrambna sredstva proti zlu, ki se širi, in tako hote ali ne hote sodelujejo in pomagajo ravno tistim, o katerih se hvalijo, da jih pobijajo.

Prošnja Katoliški akciji

V zadnjih časih sem imel že pogostokrat priložnost poudariti, katera sredstva sveta stolica smatra za tista, ki so najbolj prikladna in ki jih tudi sama po možnosti uporablja v blagor vseh, ki jih navedene nevarnosti obdajajo. Vsled tega se mi ne zdi potrebno, da še enkrat ponavljam, da se z še večjo iskrenostjo in gorečo prošnjo iz globin svojega vznemirjenega očetovskega srca obračam na vse, ki so vdani interesom Cerkve, na vse škofe, na vso svetno in redovno duhovščino, na vse katoliške laike, posebno pa še z velikim zaupanjem na vse tiste zastopnike katoliških laikov, ki so s tolikim razumevanjem za krščansko vero in krščansko ljubezen, za Kristusove interese in za blagor duš dejansko sodelujejo s škofi v raznih odsekih Katoliške akcije.

Moje misli pa se v prvi vrsti in z izredno globokim zaupanjem obračajo na one junaške duše, ki znajo svoje vsakdanje delo in celo svoje bolezni obrniti v dejanski apostolat. Tudi na one nedolžne vrste, ki po svojih delih sveta dehtijo proti nebu z vonjem svoje čistosti, na one male namreč mislim, ki v Jezusa verujejo in ki v posebni meri k Cerkvi pripadajo, ker so srcu Jezusovemu posebno dragi.

Sv. oče o svoji bolezni

To leto mi je, ljubljani sinovi, božja dobrotljivost dovolila, da k molitvam, dobrim dejanjem in žrtvam vseh dodam še nekaj tudi od svoje strani, namreč bolezen, ki mi jo je božja dobrotljivost poslala, pred katero me je do sedaj naravnost čudovito obvarovala, a za katero sem bil že bogato odškodovan s prekrasno in ganljivo harmonijo molitev, ki se je te dni sli-

šala iz vseh delov katoliškega sveta, ki se zadnje dni celo stopnjuje v veliko tolažbo skupnega očeta.

Zato pa tudi z radostnim srcem izkoriščam to priložnost, da se vsem za te jasne in tople dokaze ljubezni zahvalim. Čeravno je to, kar trpim sedaj sam, le malenkost v primeri z vsemi bolečinami, ki jih mora pretrpeti svet, predvsem pa še v primeri s trpljenjem, ki ga je moral prenašati poglavar, ustanovitelj in kralj božje Cerkve v svoji duši in na svojem telesu, naj kljub temu sprejme mojo žrtev, ki je sedaj in bo tudi v naprej v polnem soglasju z njegovo sveto voljo. Naj jo sprejme v svojo čast, ki jo dandanes tako napadajo, naj jo sprejme za spreobrnitev vseh, ki so zašli na kriva pota, naj jo sprejme za blagor vse katoliške Cerkve — predvsem pa za blagor tolikanj preizkušene in mojemu srcu ravno zaradi tega tako drage Španije.

S takšnimi notranjimi čuvstvi sprejemam božični pozdrav iz nebes in ga pošiljam zopet nazaj ven v širni svet: Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!

Letošnji božični sestanek pa mi daje tudi razveseljivo in ugodno priložnost, da se s hvaležnimi čuvstvi spominim vsega veselja, ki mi ga je božja dobrotljivost naklonila.

Veliki dnevi preteklega leta

Posebno vesel sem in mi je v apotolsko tolažbo, da se z nadnaravno hvaležnostjo in s dolžnim spoštovanjem do Najvišjega spominim vseh oseb in dogodkov, ki so letu, ki teče h koncu, udarili pečat svetosti in veličine ter združenja s sveto stolico sv. Petra. Še vidim pred seboj senat katoliške Cerkve z vsemi italijanskimi škofi, ki so mi prišli čestitat, da sem v svojem dolgem življenju dosegel tisto leto, ko Gospod da čutiti, da ga čestokrat spremljajo le težave in bolečine. Še slišim v svojem spominu poklonitev kongresa katoliških časnikarjev, ki so ustvaritelji one prekrasne pozornice, pri kateri nastopajo vera in znanost, dejanje in žrtev in ki so jo obiskovalci mednarodne razstave katoliškega tiska imeli priložnost občudovati. Z veseljem me navdaja tudi spomin na dve deli, enega iz kamenja, drugega iz duha, ki sta bili letos dokončani: na novo palačo za kongregacije in na papežovo akademijo znanosti.

Opomin vladarjem

Vsem tem dejanjem se pridružujeta še dva jubileja, namreč 1900-letni jubilej spreobrnitve sv. Pavla in 1600-letnica smrti papeža Silvestra. Kar tiče apostola narodov, tega vzvišene in neutrudljivega učitelja krščan-

ske vere, se Rim ponaša, da je njegovo besedo slišal ob strani prvega papeža, a tudi čutil ojstrino njegovega silnega meča v enem njegovih pisem. Pri papežu Silvestru pa občuduje Rim sijaj njegove svetosti, ki se z zastavo cesarja Konstantina razširja po vsem svetu ter je nam v raznih svetih bazilikah zapustil spomin na začetek one dobe, ko se je naša vera začela svobodno in javno širiti. Še več: Pavel, ta neutrudljivi glasitelj Kristusovega miru, ki je zapisal Korinčanom one globoke besede: Bog ni Bog needinosti, marveč Bog miru, ter Silvester, ki je dočakal zarjo svobode in miru po dolgi noči preganjanj, me vabita, da letos naslovim na vse vladarje in narode sveta nov, še bolj goreč in topel opomin k miru. Da mir ohranijo tam, kjer še vlada in obstoja, da mir obnovijo, kjer je še samo bolesten spomin in žalostno, do sedaj neizpolnjeno upanje.

S tem svojim pozivom na svet združujem — danes bolj goreče kot kdaj poprej — tudi svojo prošnjo na Boga, naj vzpostavi tisti »mir reda«, v katerem more pravi mir obstojati, naj uresniči tisto pravičnost, naj tiče posameznega ali občestvo, brez katere nobeden red ni mogoč. To svojo molitev za mir polagam ponižno in spoštljivo pred jaslice Kneza miru.

V duhu in v svojem srcu se vračam nazaj k betlehenskemu Bogu in se hočem od tam ozreti po vsem krščanskem svetu, tam tudi se zahvaliti božjemu Detetu, da se je hotelo tako ponižati, da bi postalo še bolj ljubezniapolno in ves človeški rod nase, na svoj križ, na svoje veličanstvo, na svojo Cerkev in na svoje poveličanje potegnili. Danes, noč je v naši sredi. Združen z njim dviga njegov namestnik svojo roko, da vas vse blagoslovi, ljubljani sinovi in hčere, da za vas vse izprosi obilico blagoslova in milosti, tistih milosti, ki jih je kot seme svojega večnega zmagoslavja natosil po svetu za vse ljudi, ki so dobre volje.

*

Božična poslanica je bila takoj nato prevedena na vse poglavitne jezike sveta in sporočena po radiu vesoljnemu svetu.

Vatikanska radiopostaja je dobila že v četrtek zvečer z vsega sveta poročila, da so povsod papeževe besede dobro slišali. Tudi pri nas smo besede sv. očeta zelo dobro slišali.

BOLEZEN SV. OČETA

Še vedno ni ponehala. V naši škofiji je zapovedano, da se po vsaki maši doda k običajnim molitvam še oče naš in zdrava-marija za bolnega sv. očeta.

Delavska stran

Občni zbor ZZD

V nedeljo, dne 3. januarja 1937 se je vršil prvi redni občni zbor Zveze združenih delavcev (ZZD) v Ljubljani v dvorani Rokodelskega doma. Občnega zbora so se udeležile tudi podružnice Zveze iz kamniškega okraja.

Občni zbor je napravil na vse udeležence kar najboljši vtis. Bila je tu zbrana številna družina slovenskih delavcev v močni medsebojni ljubezni, iskreni vdanosti Cerkvi in njenim poglavarjem, v tesni povezanosti z ostalimi stanovi slovenske katoliške skupnosti. ZZD je pokazala odločno voljo, da hoče pomagati slovenskemu delavcu do zboljšanja njegovega težkega položaja s sredstvi, ki so pravična in učinkovita.

Občni zbor je enoglasno sprejel važne resolucije, ki kažejo duha in smer Zveze združenih delavcev. Iz teh resolucij se vidi, da je krščanska usmerjenost te organizacije iskrena, da hoče krščanska načela glede socialnega vprašanja resnično v življenje uvesti. ZZD je prva slovenska organizacija, ki javno zahteva, da se uveljavi v državnem življenju korporacijski red v smislu okrožnice papeža Pija XI. (Quadragesimo anno).

Druga jako značilna točka resolucij ZZD je ona, ki kliče tudi drugim stanovom slovenske katoliške skupnosti, naj enako kakor ZZD tudi oni postavijo v svoj program izvedbo načel okrožnice Quadragesimo anno. Ta klic bodo brezpogojno morali slišati in upoštevati vsi naši stanovi, saj vsi stanovi čutijo, da je treba preureditve družabnega življenja in za katoličane je ta preureditev pokazana in ukazana v omenjeni papeževi okrožnici. Nikakor ni samo ZZD poklicana, da uveljavlja ta načela. En sam stan vobče ne zmore tega. Toda saj tvorimo v Sloveniji vsi dobromisleči katoličani slovensko katoliško skupnost. Naj bi že vendar enkrat velikopotezno pričeli z delom za preureditev družbe po papeževih načelih! Pobudo za to smo sedaj dobili.

Na podlagi občnega zbora ZZD in zlasti na podlagi resolucij, ki so bile sprejete na tem zboru, moramo izraziti ZZD vse priznanje ter zahtevati zanj vse moralno podporo celokupne slovenske katoliške javnosti! ZZD to resnično zasluži in upravičeno pričakuje, saj je pričela tako uspešno celiti največjo rano na telesu slovenske katoliške skupnosti!

2. Izda naj se zakon o osebju, zaposlenem v hišnem gospodinjstvu v smislu predlogov strokovnih organizacij. V zakonu naj se osebju zagotovi možnost opravljanja verskih dolžnosti.

3. Občni zbor opozarja na poseben položaj Slovenije, katere prebivalstvo je v veliki meri nujno navezano na zaposlitev v industriji. Zato obsojamo vse ukrepe, ki škodujejo industriji Slovenije in zahtevamo, da predvsem državne oblasti pokažejo v tem oziru popolno umevanje.

4. Stanje bolnišnic na področju bivše ljubljanske oblasti onemogoča hitro zdravljenje delavstva vsled pomanjkanja prostora. Ljubljanska bolnišnica je prisiljena odklanjati bolnike, ki so po zdravniškem mnenju potrebni zdravljenja v bolnišnici. Da se odpomore tem razmeram, pozdravlja občni zbor zahtevo po zgraditvi moderne bolnišnice s popolno kliniko v Ljubljani.

5. Upokojenci države in državnih ustanov niso izenačeni. Starejši upokojenci nimajo izpolnjenih eksistenčnih pogojev. Zato želimo, da se izvede izenačenje vseh upokojencev, opozarjajoč pri tem na bedno stanje več sto upokojencev Uprave monopola (tobačne tovarne v Ljubljani).

6. Občni zbor ZZD je mnenja, da so delavske socialne ustanove najboljše upravljane, če jim načeljujejo uprave, ki so dejanski izraz volje delavstva. Zato naj se takoj izvedejo volitve v Delavskih zbornicah, posebno še, ker je njihovim delegatskim zborom že potekla funkcijska doba. Za SUZOR in okrožne urade naj se izdela dober volilni red in naj se po njem izvedejo volitve njihovih samoupravnih organov.

7. Protestiramo proti omejitvi izvajanja § 219 obrtnega zakona in zahtevamo, da se določi tega paragrafa izjava tudi za zavarovance Bratovskih skladnic.

8. Radi omejitve gospodarstvu škodljivih in često političnih stavk želimo, da se z zakonom določi poseben razsodiščni postopek, ki bo ugodil pravičnim zahtevam delavstva.

Delavska pravica (7. jan. 1937) piše, »da klic po »integralnem (popolnem) katoličanstvu« ne prihaja od kake za to merodajne strani, od cerkvene avtoritete...« — Delavska pravica bi pa že lahko vedela, da je ta klic v vseh papeževih okrožnicah in govorih in ravnotako v vseh izjavah naših škofov. (Mimogrede: papež odločno obsoja, da bi se pravi katoličani imenovali krščanski socialisti.) — Del. pr. poroča tudi, da so v Španiji ustrelili 12 katoliških duhovnikov, ker se niso hoteli pridružiti generalu Francu. V smislu te komunistične novice nam bo še poročala, da je ta in ta škof dal obesiti 10 redovnic, ker se niso hotele poročiti!!

Važne izjave ZZD na občnem zboru

NAČELNI DEL:

1. ZZD je krščanska strokovna organizacija slovenskega delavstva, ki hoče ščititi neposredne koristi svojega članstva, posredno pa tudi koristi vsega delavstva.

2. ZZD se more priključiti vsak slovenski delavec, ki iskreno priznava socialni nauk katoliške Cerkve ter brez pridržka odklanja marksizem in njegov razredni boj, diktaturo proletariata in njegovo brezboštvo.

3. Zato presoja vse gospodarsko in socialno življenje s stališča krščanstva in hoče svoje stališče uveljaviti po socialnih načelih izraženih v socialnih okrožnicah »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno« in kakor jih izpoveduje mednarodna zveza krščanskih strokovnih organizacij v Utrechtu.

4. ZZD iskreno priznava oblast cerkvenega učiteljstva glede npravne strani reševanja socialnega vprašanja.

5. Brez pridržka zato priznava socialni nauk okrožnice »Quadragesimo anno«, zlasti glede korporacij, da bo namreč »popolno ozdravljenje le tedaj

mogoče, ko se bo odpravilo tisto medsebojno nasprotje (razrednega boja) in se bodo ustanovili dobro urejeni udje socialnega telesa, namreč korporacije«. Za ustanovitev teh krščanskih korporacij (delovnih občestev), ki slone na stanovskih organizacijah delojemalcev in delodajalcev, do katerih naj pride po svobodni odločitvi ljudstva, gre ZZD v odločen in neustrašen boj.

6. ZZD je povsem samostojna in od nobene druge organizacije odvisna. Toda biti hoče in ostati bistven člen slovenske katoliške skupnosti.

7. Zato poziva ZZD vse slovenske stanovce, ki se prištevajo katoliški skupnosti, da delajo na dejanski izvedbi teh načel v socialnem in gospodarskem življenju.

STVARNE ZAHTEVE:

Radi takojšnjega zboljšanja položaja občni zbor zahteva:

1. Izvede naj se zakonito zavarovanje za starost, onemoglost in smrt za vse panoge delojemalcev, ker ti z izjemo članov Pokojninskega zavoda nimajo nikalnih sredstev za preživljanje, ko onemorejo ali se postarajo.

Razgledišče

Kamnik

Društveno življenje se zdi, bo tudi v Kamniku letošnjo zimo znova oživel. Kot žrtev minulih političnih razmer je tudi notranje opešalo in se lansko leto kar ni moglo prav razgibati. V okviru društva »Kamnik« so bili trije večeri posvečeni širšemu občinstvu: Pri prvem je predaval o Tirolskih gorah g. prof. Janko Mlakar, ki je kot že večkrat imel zopet nabito polno dvorano poslušalcev. Prav tako so Kamničani napolnili dvorano, ko je 19. nov. predaval g. dr. V. Bohinc o Španiji. K temu predavanju so prišli tudi ljudje, ki bi si želeli Španijo čim prej povsem rdečo, pa so gotovo prišli poslušati, kaj sodijo »fašisti« o njej. Toda g. predavatelj je tako strokovnjaško podal sliko Španije, da mu nihče ne bi mogel očitati kakšne pristranosti. — Na državni praznik 1. dec. pa je društvo priredilo prosvetni večer v proslavo zedinjenja v bolj slovesni obliki. Poleg deklamacij so bile na sporedu tudi nekatere pevske točke, katere je predvajal oktet društvenega moškega zbora pod taktirko g. Avgusta Cererja. Predsednik društva pa je govoril o pomenu 1. decembra za naš narod. Miklavžev večer je kot navadno potekel v splošno zadovoljstvo, kot izjemo od dosedanjih pa moramo omeniti, da program miklavževanja ni obstojal zgolj

v razgrajanju peklenskih sil in v obdaru vanju, ampak je dramatski odsek društva pokazal smisle takih večerov v dveh kratkih igrah: popoldne za otroke J. Heinena »Miklavža čakamo« in zvečer za odrasle zelo lepo Jožeta Vombergarja »Nebeška storija«.

Mladinska zveza JSZ v Kamniku je po dobri pripravi se predstavila dne 7. nov. z globoko socialno dramo »Boštjan s predmestja«. Čeprav so bili igralci samo novinci, so se proti pričakovanju dobro uživili v svoje vloge in jih v splošno zadovoljnost podajali. Naj bi v tej smeri še kaj pokazali.

Cerkveni vestnik kamniške župnije za advent in božič je izšel s sledečo vsebino: Advent, red službe božje, za najlepši Marijin praznik, ali je naša župna cerkev res mrzla, obnova cerkve, napoved pomenljivih dogodkov v letu 1936. za župnijo, sv. maša za šolsko mladino, ljudsko petje itd.

Tridnevica za praznik Brezmadežne, katero je vodil g. misijonar dr. J. Kolarič iz Ljubljane, je zopet pokazala, da je Kamnik na splošno silno hladen za take lepe prilike milosti božje. Glavni delež so odnesli otroci in preprosto okoliško ljudstvo. Bilo je pa zelo lepo.

Šolska sveta maša, ki je bila lansko leto vpeljana na šolni vsako nedeljo ob 8, bo sedaj tudi o praznikih.

Nove jaslice v župni cerkvi. Že par let se je mislilo, da bo treba v kamniški župni

cerkvi novih jaslic. Stare so bile kaj malo primerne za cerkev: vzbujale so bolj posmeh kot pobožnost. Letos smo dobili nove. V vdolbini srednje kapele na moški strani, kjer so bila nekoč vrata, se je našel zanje kar lep, gotovo najbolj primeren prostor. Podobar in slikar g. Rojc, Kamničan, je izdelal pozorišče po načinu božjega groba, hoteč čim bolj točno podati zgodovinsko poročilo o krajih in dogodkih pri Betlehemu. Splošno mnenje je, da se mu je to zelo dobro posrečilo. Kipi za jaslice so bili naročeni iz Bolzana na Južnem Tirolskem. So 30 cm visoki, umetniksko izrezljani iz lesa. Tudi predragi niso: 800 lir na mestu. Ugajajo vsakomur. Jaslice še niso povsem dodelane. Okrog ima priti po načrtu še kulinski okvir, ki bo s slikami pojasnjeval skrivnost uveličanja 2. božje osebe. To bo povsem izvršeno šele drugo leto. Skupni stroški so preračunani na 5500 dinarjev. Za tako lepo delo nič preveč. Zanimivo je, da so skoro vsi otroci sodelovali pri zbiranju denarnih prispevkov za jaslice, s čimer se je med njimi zbudila tudi ljubezen zanje.

Odločno grajamo, da se je veliki praznik Brezmadežne 8. dec. po nekaterih kamniških obratih delalo. Če gledamo, kako porazen vtis napravi tako delo na ljudi, moramo reči, da vodi vse to v demoralizacijo in boljševizacijo. Mnenja smo, da tukaj državna oblast ne sme imeti zaprtih oči. Če se bo ponavljalo, bo treba, da vsa javnost nastopi proti takemu brezvestnemu početju.

Listek

Marija Kmetova:

OTROK IN MI

1. Otrok v predšolski dobi.

Od rojstva pa do tiste dobe, ko začne hoditi otrok v šolo, je otrok človek zase, je še nenačeta celota, je zase svet. Odrasli smo v tej dobi najbolj odgovorni zanj, smo ko izvor, zakladi, ki iz njih zajema otrok prve vtise in napotke za poznejša leta in za svoj bodoči razvoj. Ti napotki prihajajo vanj seveda že v najzgodnejši, najnežnejši dobi, v času, ko je otrok še manj ko otrok, ko je še dojenček, da — ko niti še na svetu ni. A ne bomo se spuščali v besede o negi dojenčkov, o zgolj telesni negi, saj imamo o teh zadevah že mnogo knjig, dobrih in slabih. Govorili bomo bolj o duševni negi otroka, o njegovem razvoju in njegovi rasti v duševnem, razumskem in čustvenem oziru iz tiste dobe, ko otrok še ne hodi v šolo.

Predvsem bi moral imeti vsak otrok celega človeka popolnoma zase. Ne le zato, ker ga mora kdo pestovati, či-

stiti, negovati telesno in ga hraniti; — marveč predvsem zato, da se bavi z njim duševno. Ali je to prevelika zahteva? Prevelika je pač zato, ker nismo tako imoviti, da bi mogli za majhnega otroka utrpjeti posebno osebo, ki bi živela le za otroka. V takih razmerah smo, da ima mati nebroj drugih skrbi in potov in del in ji je nemogoče, posvetiti se zgolj otroku. Navadno so za to tuje osebe pri hiši, osebe, ki jim je otroka malo mar, ki pač služijo pri hiši v svojo lastno korist in jim je predmet njih službe — otrok — največ le v napotje. To so pestunje, ki so bile včasih izvrstne vzgojiteljice, dasi nešolane, torej po naše — neizobražene. Pa je šola in šolska izobrazba silo malo pomembna za vzgojo otroka in je pri tem največjega pomena le, da imaš za otroka srce in pa izobrazbo duha, ki ti je že prirojena. Pestunje bi morale biti umetnice vzgoje po svoji krvi, bi morale biti že rojene za to, da so pri otrocih. Tudi take so bile in so na svetu, a žal jih je malo, kakor je tudi drugih umetnikov po krvi — malo med nami. Čemu pa je treba take zahteve! Kar umetnosti, za vzgojo majhnega otroka, ki niti še v šolo ne hodi? Zato, ker je otrok, zlasti še majhen otrok, ko glasbi-

lo, instrument na strune, in te strune je treba ubirati z razumevanjem in občutkom, da se oglašajo skladno ubrana pesem — to je — duša otrokova. Sleherni najmanjši, najnežnejši odziv otroka je že svet zase, za tisto dobo in za poznejše življenje. Iz teh odtenkov notranjih otrokovih odzivov nastajajo široka poglavja, neštevilna pota, zaloge duševnega obzorja za vse poznejše življenje — ne le življenje otroka kot takega, marveč tudi kot odraslega človeka. Zaloga duha in duševnosti, ki je v otroku že po rojstvu in ki se izraža venomer po ves dan v raznih gibih in odzivih, je treba razrahljati; to zalogo je treba tako rekoč razkopavati, orati, ravnati, — ko zemljo ali prst na polju in na vrtu. Izkušnje učijo, da so tako razrahljani otroci drugačni v poznejšem življenju ko taki, ki so se morali orati in rahljati sami. Seveda ne mislimo, da bi otroka v tej dobi česa učili — Bog varuj! — to je celo zelo škodljivo. Potrebno je pa, da se odzivamo na njegovo notranje življenje. Kako?

Otrok, že majhen, v naročju, zmeraj nekaj hoče, hoče, hoče. Pojdemo z njim in za njim za tem hotenjem! Uživeti se je treba vanj, občutiti, kaj da hoče. Otrok te venomer z nožicami poriva naprej in dasi še ne zna go-

Božičnica mladine kamniške župnije, tako se je glasil naslov prireditve, ki je bila 3. januarja v Kamniškem domu. Pri polni dvorani je zapel pod vodstvom akademika g. Avg. Cerarja mladinski pevski zborček 5 starih narodnih božičnih pesmi, gđc. Mimica Grziničeva pa je oskrbela z otroci dva kar posrečena prizorčka: »Sveta noč« in »Trije kralji«. Deklamacije in rajanje je pa še poživilo to lepo prireditev. Čisti dohodek božičnice je bil namenjen za nove jaslice.

»Štilmonski župan«, dramo v 3 dejanjih je postavil na oder dramatski odsek »Društva Kamnik« dne 12 in 13. dec. Pokazalo se je, da je igra zelo težka in da bi jo mogli dovršeno podati le v poklicnih gledališčih. Pri občinstvu pa ni bilo dovolj odziva.

V nedeljo, 10. jan. uprizori isto društvo v »Kamniškem domu« veseloigro »Kariera kanclista Vincinga«. Obeta se nekaj posebnega, zato bo gotovo dvorana polna.

Gibanje prebivalstva. V kamniški župniji je bilo v letu 1936. rojenih doma 88, v Ljubljani 13; od teh nezakonskih 11; umrlo jih je 66, od teh neprevidenih 16; poročenih je bilo 26 parov. Pozornost vzbuja veliko število neprevidenih, kar je bilo v večini slučajih vzrok smrti srčna kap. Rojstev je bilo več kot lansko leto 32, umrlo jih je več 22, poročenih več 8 parov.

Knjižnica Društva Kamnik je odprta vsako nedeljo od 9. do 11. dopoldne. Vpisnina za člane Društva 1 dinar, za nečlane 3 dinarje. Izposojevalnina za eno knjigo od 0.50 do 1.50 Din. —

Stranje

Na sv. Lucije dan je umrla v ljubljanski splošni bolnici mlada žena in mati Frančiška Komatar iz Bisteršice. Tu zapušča moža, starše in pet nepreskrbljenih otrok. Bog ji daj večni pokoj! — Huda nesreča je zadela dve naši družini na sveto noč po polnočni maši. Janez Arnež in Frančišek Spruk sta vzela s seboj v farni zvonik dinamitno patrono in sta jo za konec polnočnice zažgala. Patrona je razpočila s strahovitim pokom, pri tem pa Arnežu odtrgala desno roko v zapestju, Spruka pa raniila po levi strani glave in ga popolnoma oslepila na levo oko. Arnež je še sam s pomočjo svojega brata prišel iz zvonika, od tam pa so ga nekateri fantje spravili na njegov dom. Spruk pa je še zaklical v zvoniku na pomoč, potem pa se je onesvestil in padel. Prav zadnji hip so ga došli fantje rešili, če ne, bi bil gotovo padel z zvonika še na tla in se ubil. Spruk je prejel sv. maziljenje, nato ga je v Rodetovi gostilni obvezal došli dr. Polec, prav tako tudi Arneža na njegovem domu, nato pa ju je Kregarjev avto odpeljal v bolnico. — Še nekaj števil! Rojenih je bilo v letu 1936. doma 34 otrok, eden nezakonski, v Ljubljani pa so bili rojeni 4 naši župljančki: skupaj torej 38. Porok je bilo doma 10, en par je šel po srečo na Brezje. Oklicev pa je bilo 14. Mrličev šteje letošnja mrliška knjiga 22. Med temi je pet turistov, ki so našli v planinah prezgodnjo smrt. Štirje župljani so pa umrli v Ljubljani. Enega so prepeleli v Stranje, ostali so pokopani v Ljub-

ljani. — Število sv. obhajil pada (7590, eno leto prej 8360). Zakaj?

Mengeš

Kralj z neba. Gregorinovo božično igro Kralj z neba je priredila mengeška župnija. Bila je to farna prireditev, ki jo je igrala takorekoč cela fara. Igro si je pa ogledala ne samo številna župnija, ampak vsa okolica. Igro so nameravali uprizoriti najprej trikrat. Dvakrat za odrasle (26. decembra in 1. jan.) ter enkrat za otroke (3. jan.). Velika dvorana je bila vedno povsem napolnjena, toda vseeno so morali igro na dan Sv. Treh Kraljev pomoviti. — Pravimo, da je igrala takorekoč cela fara. Razumeti je treba to skoro dobesedno. Že na odru nastopa ogromno število (menda preko 60!) igralcev. Med odmori so pa vsi gledavci prepevali božične pesmi. — Igra je vsem jako ugajala in je šel glas o mengeški božični prireditvi res v deveto vas! Povdarimo spet ob tej priliki, da je naše ljudstvo, kakor vobče nepokvarjen človek, še najbolj dovzetno za velike verske prireditve, ki pa morajo biti po svojih pripravah in izvedbi seveda na višku, kakor je bilo to v Mengšu.

Groblje

V Društvenem domu smo imeli med božičnimi prazniki najprej v nedeljo, dne 27. decembra kino predstavo. Gledali smo življenje in pokrajine v Indiji, nato se pa še malo nasmejali šaljivemu Čepinu in premetenemu Mucu. — Na misijonski praznik Sv. Treh Kraljev pa je bila večja in skrbno pripravljena prireditev z glavno toč-

voriti, že z glasom daje znamenja, kam in kako hoče. Če je oseba, ki ga pestuje, zaposlena tedaj s čim drugim; če na primer klepeta ali bere, bo otrok s svojim hotenjem osamljen, sam zase, siten postane in pestunja je ozlovoljena in godrnja, češ, kakšen siten otrok je to! Prav ali mu vtakne v usta cucelj. Otroku nemilo ga potrese, morda celo udari pa le ni potolažen, ker ni bil deležen pozornosti svoje pestunje. Nemara je hotel prijeto v roke kako rožo, ki je čudno žarela pred njim v rdeči ali rumeni barvi; ali ga je zanimala muha na šipi; ali kak pajek ali le smet na mizi; ali zunaj — veja drevesa, ki je nihala sem in tja. Kakor je otrok sam droban, ga zanimajo tudi same drobne stvarce. Sediš pri mizi z njim in otrok te poriva in poriva in spet hoče, hoče. Misliš, da bi si rad ogledal kako sliko, omaro, stol. Kaj še! Na prtu je majhna drobtinica — in baš tisto je, kar ga zanima in kar bi rad.

Prav do dna je potrebno poglobiti se v takega majhnega otroka. Zato pravimo, da je treba zanj prav vsega, celega človeka. — Še misliti ne smeš pri otroku ničesar svojega. Otroku koj začuti, da nisi z njim in je že siten, slednjič jokav — pa pra-

vimo, da je nervozen. Glede nervoznosti pa mislim, da smo sploh preveč »širokogrudni« in je ta, pravijo, moderna bolezen, vendarle prav navadna sitnost, katere smo pri otrocih največkrat sami krivi. — Ko je otrok že torej, da shodi, je treba biti spet venomer z njim. Otroku hoče spet samo naprej, naprej, zmeraj nekaj hoče, hoče! A komu se — zlasti dandanašnji — ljubi stopicati za otrokom dalje in dalje! — Neskončno utrudljiva je taka služba. Služba pa prav to ne sme biti; marveč mora biti dotična oseba ko otrok sam, poleg tega pa vendar tudi še odrasel človek — in to je umetnost! Seveda — otroka posadiš na tla ali ga daš v ograjo — in greš. Otroka pa je strah. Ne strah tistega, česar je strah nas. Otroka je groza vseh velikih reči, groza ga je tudi velikih, sploh odraslih ljudi. Zamislimo se v otroka, kakšni se mu zazdimo veliki ljudje, kakšne nas otrok vidi. Saj nas ne zagleda v celoti, kakršni smo. Saj ne vidi nas vseh, glave, rok, trupa. Otroku nas vidi le, da smo ogromnih nog, da nekaj grmi nanj z viška; da smo nekakšna grozna gmota; kakor če bi mi stali pred slonom ali pred potopno živaljo ali pred velikanom iz pravljič. Tega se malokdaj ali nikoli

ne zavedamo. Zmeraj mislimo, da si nas otrok predstavlja ali da nas vidi take, kakršne vidimo sami sebe v ogledalu. In s to mislijo presojamo otroka, ko se zgrozi v pričo odraslih ljudi; ko včasih kar od strahu sunkoma pogleda v stran in se razjoka. Seveda otrok ne ostane tak plašljivec v poznejših letih, a brez našega sodelovanja, da mu preženemo ta strah, koliko mora otrok prestati, da je tako daleč; koliko preboleti v sebi brez sleherne pomoči svojih najbližjih, najdražjih ljudi, ki ga pa prav nič ne razumemo. Zavedati se moramo namreč, da ima otrok, čeprav še tako majhen, dve-tri-štirileten, tudi svoje bolečine in skrbi in težave, ki niso le telesne. Za telesne je dandanašnji že dovolj poskrbljeno, da jih znamo odstraniti. Duševnih boleti otroka pa se večinoma niti ne domislamo ne. Ali je res, da otroka samo podzavestno kaj skrbi ali duševno boli; ali se morda tega ne zaveda po svoje, po svojih razumskih zmožnostih? Zaveda se zavestno — o tem se lahko prepričamo sleherni čas, če le otroka z umevanjem opazujemo in se zares vživimo vanj, da smo z njim ko ena celota. Saj se v njegovem — ko v odraslega človeka — obrazu — zrcali vse duševno življenje. (Dalje prih.)

ko Ming—Tang, kitajsko dramo v treh dejanjih. Drama je jako napeta. Igralci so nastopili v pristnih kitajskih nošah, kar je jako podčrtalo utis igre. Tudi sicer so bile vloge zadete in dobro igrane. Za uvod so nastopili otroci Marijinega vrta s petjem, dalje kratek mladinski prizor Sv. Trije Kralji in simbolična igra deklet Božja ljubezen.

Za nedeljo, dne 17. januarja je na sporedu srečolov, ki bo pa samo zaključek prireditve s skioptičnimi slikami o evharističnem kongresu v Ljubljani. Videli bomo slike s kongresa, pa tudi evharistični križ v Mengšu in Kamniku ter evharistični spomenik v Komendi. Slike bo kratko razlagal govornik iz Ljubljane. V glavnem bomo pa prepevali pesmi, ki so se pele na evharističnem kongresu. Začetek bo že ob treh popoldne. Dostop v dvorano je prost, zadoštuje, da ima vsak vsaj eno srečko.

Zima! Zima!

Oskrbite se z novo obleko, ki jo izberete v veliki zalogi manufakture, v trgovini

**Jos. Senica,
Domžale
podr. Moste,
Moravče, Sneberje**

Ako potrebujete

DOBRE PEČI
in štedilnike

oglasite se

pri Franc Kosmaču

(cesta na Moste)

v **VELIKEM MENGŠU**

Dobite najboljše in najcenejše peči, izdelane od strokovnjakov, zato brez konkurence v delu in ceni. — Proti jamstvu tudi na odplačila.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KAMNIKU

registr. zadruga z neomejeno zavezo
(Sutna št. 22 - v lastni hiši)

Nove vloge, prosto plačljive, obrestuje po 3%, vezane po dogovoru.

Jamstvo presega večkratno vrednost vseh vlog.

Denar, denar...

Začnimo naše razprave o značaju in o značajnosti z besedo o denarju.

Poglejmo najprej v zgodovino. Tam beremo med poglavji iz rimske zgodovine besedo o nekem Fabriciju. Bil je tako značajan mož, da je o njem šla prislovica: »Preje bo sonce izgrešilo svojo pot, kakor bo Fabricij zapustil pota poštenosti.« Kaj pravite, kje bi bilo sedanje dni mogoče dobiti takega takega Fabricija?

Ali je bilo sto let pozneje ali ne, je pa o Rimu in Rimljanih napravil čisto drugačno sodbo vladar tedanje Numidije, prekanjeni in zviti Jugurta. Ko je imel v Rimu opravke z zastopniki rimskega mesta in je tam lahko vse svoje nerodnosti pogladil z denarjem, je odhajaje iz mesta nazaj v svojo domovino zaklical Rimu pomenljive besede: »O podkupljivo mesto, kmalu boš našlo svojo konec, če boš dobilo kupca!«

Makedonski kralj Filip je izgovoril o moči denarja zelo pomenljive besede: »Z zlatom obložen osel lahko prepleza vsako zidovje.«

Sedaj pa poglejmo še v zgodovino, ki jo nam opisuje sv. evangelij. Kdo je pripeljal Juda Iskariota na pot izdajalstva? Ali ne trideset srebrnikov?

Denar! Denar — sveta vladar! Leko ime in čeden naslov! Samo to je veliko vprašanje, kako ta nesrečni vladar svet vlada.

Z denarjem je križ. Če ga imaš, si po eni strani siromak, ker ne znaš z njim prav ravnati, če ga pa nimaš, je pa spet hudo, ker brez denarja ni lahko živeti. Tisti, ki ga imajo, z njim radi skoparijo in ne vedo, kako bi si ga lahko obrnili sebi in drugim v prid. Njih življenje je večni strah. Muči jih vprašanje, kaj bo z denarjem in trepečejo nočindan pred tatovi. Ali ga pa tako nesmiselno tratijo in zapravljajo, da mora pameten človek to nespamet naravnost občudovati in obsojati. Če pa denarja nimaš, pa nič ne veljaš. Saj veš, kako je naš Prešeren pel, da le petica dá ime sloveče in da človek toliko velja, kar plača. Duševnih zmognosti svet ne ceni. Ne samo nevesta, kakor je zapisal nekje Finžgar, vsak človek se začne šele pri denarju. Če imaš denar, si lahko župan, če si tudi sicer precej tepčka, če si »suh«, te pa vse tvoje zmognosti in umnosti ne bodo posadile na županski stolček. Če nimaš denarja in si ga vzameš na posodo, je pa spet hudo. Kaj bi ti to dokazoval! Saj na lastne oči vidiš, kakšne preglavice dela vsem dolžnikom ta presneta zaščita. In pa odvisen si, na vse strani od-

visen. Izročen si na milost in nemilost svojim upnikom.

Posebno moramo pograti nepremišljeno zadolževanje, ki si ga privoščijo nekateri še komaj odrasli mladenci, ki bi seveda radi na račun drugih imenitno živeli in se zabavali. Potem pa pride čas, ko bi bilo treba vračati in dolgove poravnati, pa... Saj veste, kaj imam v mislih. Boj, tepež. Potem si pa obsojen v poravnavo stroškov. Zapeljal si, omadeževal si dekleta, uničil si njeno mladost, sodnik te obsodi v plačevanje, ti pa se umikaš, pereš. Dom bi moral prevzeti, pa si ga radi takihle nepotrebnih »kljuk« ne upaš, češ da mi ne bo treba plačevati... Vzeti mi ne morejo, saj itak nič nimam. Pred svetom si opran, ti pa misliš, da si tudi pred Bogom! Siromak!

Morebiti si prišel do čedne službice. Sijajna ravno ni. Vendar pa taka, da se da vsaj skromno živeti. Ti pa hočeš imenitno živeti! Popivati in zalivati, da teče od mize in še po sobi. Pa te premaga izkušnja. Posežeš po denarju, po katerem bi ne smel. Potem te pa zalotijo. In konec? Ali v ječo, ali pa beg v tujino, ali pa sežeš po pištolo ali po kaj podobnega. Častno ni ne prvo, ne drugo, ne tretje.

V naslednjem nekatera navodila, kako se vadite z denarjem pravilno ravnati.

Brez denarja živeti ni mogoče. To je tako gotovo, kakor da je dvakrat dve štiri. Samo za denar živeti in živeti brez vseh višjih ciljev kakor je denar, pa spet pametnega človeka ni vredno. Malikovati zatega teleta in kadilo zažigati današnjim milijonarjem — nak! — za nobeno ceno ne!

Imaš prijatelj mnogo od nebes, od bratov ne odvracaj mi oces, je pel naš pesnik tam ob zeleni Soči. Komur je sreča postljala z denarjem, naj se zaveda, da je najlepše spričevalo za take ljudi, če se znajo ravnati po Gregorčičevem:

»Odpri srce, odpri roke,
otiraj bratovske solze.«

Ni treba biti komunist in prav tako ni treba trditi, da je zasebna last nepravilna, toliko pa lahko vsak uvidi in prizna, da zasebno kopičenje bogastva ni delo enega samega človeka, pač pa so k tej množini pripomogle številne žuljave roke delovnega ljudstva. Francozi imajo znan pregovor: »Noblesse oblige.« Po naše bi ta reč povedala: »Imeniten stan nalaga dolžnosti.« Tudi denar jih nalaga.

Zgodaj se navadi socialno čutiti. Če imaš premožne starše in ti dajo semtertja kakšno svoto na razpolago, ne

Otroški kotiček

Piše striček Podgorski,
p. Stahovica pri Kamniku.

DRUŽINSKI DNEVI

Striček bi rad na praznik svete Družine nazareške opozoril svoje nečake na nekatere dneve, ki naj vedno bolj globoko posegajo v razvoj družinskega življenja. Nekaki domači, družinski prazniki naj bi postali ti dnevi.

V prvi vrsti so to godovni dnevi ata, mame, pa tudi godovni dan vsakega izmed vas. Ata obhaja svoj god. Vsa družina naj se tisti dan zbere okrog njega, vsi od najmanjšega do največjega vsaj s primernimi voščili, če že ni mogoče tudi z majhnimi darili. Potem pa, če mora ata na delo, naj gredo mesto njega in zanj k sveti maši vsaj tisti otroci, ki že hodijo v šolo. Tudi bi bilo lepo, če bi šli za ata k sv. obhajilu. Kadar pa morebiti delavnik ni primeren za tako proslavo, porabite za godovanje naslednjo nedeljo.

Podobno proslavite tudi god svoje dobre mamice. In seveda tudi godove svojih bratcev in sestic. Vsak izmed vas naj gre na svoj godovni dan gotovo k maši in če le mogoče, tudi k sv. obhajilu.

Vse vaše dobre ateke in mamice pa vaš striček na tem mestu lepo prosi, naj vas na te družinske praznike vselej vestno opozore in pripravijo.

Med družinske praznike uvrstite tudi vsakoletni spominski dan na prvo sv. obhajilo. Ali naj bo ta dan takrat, ko vsa župnija praznuje dan prvega sv. obhajila — to bi

bilo zlasti na mestu, če je med prvoobhajanci morebiti tudi vaš mali bratec ali sestra. Če je pa družina že toliko odrastla, da takih ljudi nimate več med sabo, pa odberite v ta namen kako nedeljo meseca maja ali pa junija. Vsa družina naj pristopi k sv. obhajilu. Pogovori tega dne naj se sučejo okrog dogodkov, ki vas spominjajo na dan vašega prvega sv. obhajila.

Prej ali slej bo treba med družinske dneve prištevati tudi smrtne dneve. Tudi ta dan, ki ga boste praznovali seveda bolj skromno in ne s kako večjo zunanjo slovesnostjo, bi bilo najlepše proslaviti s tem, da greste v večjem številu k maši in k sv. obhajilu. In to ne samo takrat, ko bi praznovali smrtni dan ata ali mame, tudi smrti svojih bratov in sestra, pa tudi drugih svojih dobrotnikov se podobno spominjajte.

Vsa župnija je tudi ena velika duhovna družina. Ali bi ne bilo lepo, če bi tudi župnija godovni dan svojega dušnega pastirja proslavila s tem, da se verniki tisti dan v večjem številu zberejo pri službi božji! In da bi se šolska mladina prav tako spominjala godu svojega kateheta in tudi svojega učitelja oziroma učiteljice.

Striček želi samo to, da bi vsi njegovi nečaki te vrstice pazljivo prebrali in se vse svoje življenje po njih ravnali. Saj vse skupaj ni nič drugega kakor urresničenje tiste zapovedi, ki vam pravi: »Spoštuj očeta in mater!«

pozabi na siromašno ljudstvo, ki živi okrog tebe. Ne mislim na cestne berače in postopače, ki so prišli od bogvekje in gredo spet bogvekam, ampak imam pred očmi siromašno ljudstvo domačega kraja, domače občine. Recimo, da je tvoj oče bogat lesni trgovec. Ko bi ti od tega, kar si dobil na razpolago, odstopil samo majhen delček tistim delavskim otrokom, ki pomagajo tvojemu očetu služiti novce, o ti bi storil imenitno dobro delo. Koristil bi s tem sebi, svojemu očetu in siromakom.

Vprašali so bogatega moža, ki se je iz siromaščine povzpел do večjega premoženja, na kakšen način se je prikopal do svojega bogastva. Tako le je povedal: »Moj oče mi je dal ta nasvet, da ne smem nikdar preje na zabavo, dokler nisem dovršil svojega dela in da ne smem izdati nobenega denarja, dokler ga nisem zaslužil.«

Zapravljanje je veliko in težko poglavje v zgodovini našega fantovskega življenja. In posledice tega zapravljanja sa marsikje grozne. Ne pozabi ti, moj ljubi prijatelj, da nima zaprav-

ljanje nič skupnega z radodarnostjo in darežljivostjo.

Svojim tovarišem ne posojaj denarja za zapravljanje. Boljša prva zamera, ko mu ne boš dal, kakor druga, ko bi ga moral terjati.

Uravnavaj svoje izdatke po tem, kar zaslužiš. Veliko ljudi je, ki niso siromaki zato, ker premalo zaslužijo, ampak zato, ker preveč na debelo zapravljajo. Morebiti poznaš v svoji bližnji okolici ljudi, o katerih vedo drugi povedati, da so bili nekdanj bogati. Imeli so svoj dom in še kaj drugega, danes pa se potikajo okoli in ne vedo, ne kod, ne kam.

Varuj se nepotrebne sladkosnednosti. V mladih letih za bombone, po šolskih letih za cigarete in za žganje. Ta pot ne vodi do blagostanja. Denar se pri sladkosnedežih topi kakor sneg na soncu.

Nekaterikrat pomisli, koliko modrosti ima v sebi svetopisemska beseda: »Ne dajaj mi ne uboštva in ne bogastva, samo toliko mi daj, kolikor potrebujem za živeti.«

(Langerholc.)

KUNŠIČEVA MINKA

Striček bi vam rad pokazal, kako se spominjate dogodkov, ki ste jih doživeli sami na dan sv. obhajila. Za ta namen si je izbral Kunšičevo Minko.

Kunšičeva Minka je bila v šoli stričkova učenka. Danes je ni več med živimi, zato se striček zanjo nič ne boji, da se vsled tehle vrstic ne bi prevzela, postala ošabna in bi jo nazadnje dobil v svoje neusmiljene kremplje — no, saj veste, kdo. Minka je že na gorkem, je že našla svoj kotiček v božjem naročju.

Minka se je pripravljala na prvo sveto obhajilo. Pridno je poslušala vse potrebne nauke in navodila, ki so za to sv. opravilo potrebna. Tudi tisto navodilo si je zapomnila, kaj je treba storiti, če se sv. hostija v ustih prime neba. Ali vi veste, kaj je treba storiti?

Pa prav ta nezgoda se je Minki pri prvem sv. obhajilu primerila.

Doma je potem mami povedala, kakšne težave je imela s sv. hostijo.

»Ali si naredila potem tako, kakor ste se učili v šoli?« jo je vprašala mama.

»Nisem.«

»Zakaj pa ne?«

»Si nisem upala.«

»Pa zakaj bi si ne upala?«

»Bala sem se, da bi bila Jezusčka preveč pritisknila s svojim jezikom, pa bi mu bila lahko pritekla kri.«

Nespametna beseda, si mislite vi, kajne? A prav ta na videz nespametna beseda nam priča, kako je Kunšičeva Minka v svojem mladem srcu ljubila dobrega našega Jezusa.

»Le glej, da ga nikdar v življenju ne boš ranila s svojim jezikom,« je pristavila mama svojo besedo k tem besedam svoje blage Minke.

In zdaj pravim, da Kunšičeve Minke ni več. Kaj pravite, zakaj se je ljubemu Jezusu tako mudilo, da jo je v cvetu let presadil v svoj nebeški vrt?

VRATA NAŠIH MOŽ

Ljubi moji nečaki!

Lepi so kraji, v katerih živimo. Zato jih pa tudi tujci leto za letom z večjim veseljem obiskujejo. Mi pa za to lepoto malo vemo. Največ zato, ker jo vsak dan gledamo, še več kakor lepota naših krajev nam pa morajo biti pri srcu naši ljudje. Lepote krajev ne delajo naše gore in doline, ne naše reke in ob njih prelepe travniške livade: lepota naših krajev morajo biti ljudje, ki v teh krajih prebivajo. Pesnik Gregorčič je naročal svojemu prijatelju:

Ti v srca ljubljenih rojakov
sej seme plemenitih rož,
da bomo narod poštenjakov,
da bomo narod vrlih mož.

Striček vam iz vsega srca želi, da bi bili tudi vi kedaj možje na svojem mestu, v čast in ponos svojemu narodu in svoji domovini. Zato se je striček odločil, da vam bo skozi celo leto razkazoval po vseh naših župnijah vrsto tistih odličnih mož, ki so se

med nami rodili ali pa med nami delovali in našli med nami svoj zadnji kotiček in počitek.

Mnogi možje, katere bo striček tu omenjal, so ponesli slavo naših krajev nekateri daleč preko mej naše domovine. Vi pa boste njih vredni nasledniki, če boste s svojim življenjem in delovanjem povsod, kjerkoli boste, skrbeli za čast in dobro ime naših lepih krajev. Če tudi ne bo vsak izmed vas pesnik, pisatelj, skladatelj ali kakršenkoli učenjak, nič zato! Bodi pa doma mož na svojem mestu, nikdar pa ne izguba, kakršne so premnogi pijančki, pretepači, tatiji in kakor se še imenuje druga nepotrebna zalega takih ljudi.

*

Začeli bomo s **Kamnikom**. Kamnik sam in vsa kamniška župnija sta dala našemu narodu že čedno število znamenitih mož.

Med najstarejše može, ki so pisali knjige v našem domačem jeziku spada **Francišek Mihael Paglovec**, ki je večidel svojega duhovniškega življenja preživel kot dušni pastir v Spod. Tuhinju in je ondi tudi l. 1759. umrl. Prav tako je znamenit drugi Kamničan, duhovnik **Jurij Japelj**, ki je umrl leta 1807. v Celovcu. Glavno njegovo delo je bila nova izdaja sv. pisma v slovenskem jeziku. Šlakarjeva ulica v Kamniku nas spominja na Janeza Nep. **Šlakarja**, ki se je rodil tukaj l. 1791. in ima velike zasluge kot učitelj in vzgojitelj. Prav to mesto je tudi rojstni kraj znamenitega sadjarja in pozneje še bolj znamenitega misijonarja **Franciška Ks. Pirca**. Umrl je ta mož v Ljubljani, star 94 let. Ker smo že pri misijonarjih, se pa mimogrede spomnimo še misijonarja **Jereha**, ki sedaj deluje med Kitajci; njegov rojstni dom pa stoji v Radomljah, ki spada v kamniško župnijo.

(Prihodnjič naprej.)

BOŽIČNE POČITNICE

(Iz pisanja Minke Kovačeve iz Studenca.)

Božične počitnice so se začele dne 22. decembra. Kar prav je tako. Tudi otroci imamo doma tiste dni pred Božičem kar dovolj dela. Doma je treba še marsikaj urediti in posnažiti, naposled pa še vse potrebno pripraviti za jaselece.

Na predvečer vseh treh glavnih božičnih praznikov gremo med molitvijo kadit z blagoslovljenim kadihom in kropit z blagoslovljeno vodo okrog vseh domačih poslopij in po vseh shrambah. Ko vršimo to lepo in starodavno navado, nas navdaja želja, da bi božji blagoslov objel vse naše domove, kakor jih na ta večer zajame vonj kadila. V mraku zažare jaselece v svitu prižganih sveč. Vsa družina se zbere pred tem domačim oltarčkom, da se v današnjem času velikih razprtij in neskončnega sovraštva spominja, da je prišel na svet Oni, ki je s svojo mogočno besedo oznanjeval svetu mir in ljubezen. Pri jaselecah nam kar hitro mine čas, ko nas farni zvon povabi s svojim slovesnim glasom k še slovesnejši polnočnici. Skozi gosto, skoro neprodarno meglo, ki se skrivnostno razliva po dolinah,

se skozi okna svetlikajo luči, ki ta večer gore celo noč. Te luči nam govore, da po večini družin še utripajo verna slovenska srca in uživajo blažene čare večno svete noči božične.

Ko vstopimo v cerkev, ki je vsa električno razsvetljena, in zagledamo na oltarju jaselece, nam spomin takoj uide tja na betlehemske poljane. Med mašo slišimo brati zgodbo, ki se je skoro pred dva tisoč leti odigrala tam v daljnem Betlehemu in v njegovi okolici. Toliko, da ne zavidamo preprostih betlehemskega pastirjev, ki so bili toliko srečni, da so prvi počastili in molili božje Dete. (Toliko naj zadostuje! Minka, kar dobro si zapisala, je zraven pripisal striček **Podgorski**.)

VOŠČILA

I.

Prav kratka bo moja beseda,
a polna ljubezni goreče:
Naj cesta življenja bo polna
prečiste, neskaljene sreče!

II.

Zlato jutro je potrkalo na vrata:
»Vstani, Tonček! God ima tvoj ata!«
Ves vesel zato do Vas prihajam
in v ljubezni gorki roko Vam podajam.
In beseda zraven naj pove ljubeča:
Mali sinko Tonček bo vsa Vaša sreča,
bo vsa Vaša radost, Vaše vse veselje, —
Bog pa blagosloviljaj Vaše srčne želje!«

III.

Ko bi mogla, ko bi znala,
rada bi Vam srečo dala,
toda sreča trdno spi,
je vzbuditi moči ni.
K Bogu se bom obrnila,
prav lepo ga bom prosila:
Bog naj mami (atu) srečo da,
Bog vse more in vse zna.

Tu imate, moji ljubljani nečaki, nekatera kratka voščila, da jih lahko porabite ob družinskih praznikih. V drugem voščilu vam je treba samo ime Tonček spremeniti v Tinček, Janko, Francek, Pavlek in podobno, pa ga lahko vsak pove. Zadnje voščilo je za deklice.

STRIČKOVA POSTA

Uganko vas je to pot le malo ugankarjev reševalo! Premalo! Striček je mislil, da je ugnaka lahka, vi ste mu pa s tako skromnim številom rešilcev povedali, da je bila težka. Seveda bi nekateri najraje, da bi se uganka kar sama rešila. To pa ne gre. Malo truda pa le mora biti.

Tudi za popis božičnih praznikov ste se oglašili v dosti premajhnem številu. Samo dva! Kovačeva Minka iz Studenca (glejte priobčeni odlomek!) in Pirčev Tonček iz Podrečja, ki je lepo popisal božičnico v domači šoli in prav tako primerno omenil smrt mlade Vide Vajtove. Tudi to se lepo bere, da so šli otroci na dan nedolžnih otročičev v večjem številu k maši in k blagoslovu otrok. Vidite, take reči striček rad sliši in jih potem še drugim pove.

Nazadnje pa še eno vprašanje: Ali so to pot dobili kotiček strička **Podgorskega** v roke samo otroci iz dobske župnije? Kaj pa drugod delate!

UGANKE

a. n. k.a.c. j. v.e i.o,
k.p .o .z .a.i .t.o.i,
s.k .a.i .p.m.l. r.o.
v.z. i. d.ž. s. k.i.o —

Mesto pik postavite primerne črke, pa boste dobili času primerno in vam vsem znano pesem. Morebiti bo kateremu izmed stričkovih nečakov znano, kdo je to pesem zložil. Pa naj nam še to pove, in sicer do 31. januarja.

Naslov naloge, ki jo obdelajte do istega časa se pa glasi: **Zimski večeri**. Popišite stričku prav lepo, kaj delate v dolgih zimskih večerih. Berete: kaj? Morda se igrate: kaj? Prepevate: kaj? Morebiti imate kako domače delo: kakšno. Vse to lepo popišite in pošljite k stričku do istega dne kakor je rečeno za uganko. Najboljši odgovor bo striček dal natisniti v svojem kotičku.

RESITEV UGANKE

v decembrovi številki l. 1936:

L a k, l e k, l i k, l o k, l u k.

Pravilno so to uganko rešili:

Pirc Tonček in šorn Kristina iz Podrečja, Svoljšak Ivan, Marijan in Matko iz Doba. Ti trije še posebno duhovito: Naj bi bilo novo leto za strička ožarjeno z najbolj bleščečimi laki, z najučinkovitejšimi leki, z najkrasnejšimi liki, s prvovrstnimi loki in z najslastnejšimi lukci! Enako striček vsem ugankarjem! Kar ste ga naučili, to vam pa da.

S posebno milostnim obrazom se je pa to pot g. Žreb nasmehnil šorn Kristini. Zato bo to pot ona dobila nagrado.

Beležke

ZAKAJ NISMO KRŠČANSKI SOCIALISTI?

Pravkar je izšla velezanimiva knjižica **Franceta Perniška**, enega izmed voditeljev delavskega gibanja, ki pregledno navaja zablude v slovenskem delavskem pokretu, v kolikor so se pojavili v takozvanem krščanskem delavskem tisku. Šele na podlagi te brošure povsem doumemo, da je bil skrajni čas, da se je pričelo z zdravljenjem v našem delavskem pokretu. Knjižica obsega nekaj nad 100 strani, stane 4.— Din in je izšla kot 2. zvezek Delavske knjižnice. Vsak delavec in vsak, ki se zanima za to vprašanje, mora knjižico prebrati! Naroča se pri Zvezi združenih delavcev v Ljubljani, Čopova 1 (Delavska zbornica).